

Høringsnotat 17. juni 2025

Tilrettelegging for havbruk til havs – endringer i laksetildelingsforskriften

1. Bakgrunnen for høringsforslaget

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag om endringer i laksetildelingsforskriften.

I 2022 ble det vedtatt en ny laksetildelingsforskrift. Hovedforskjellen fra den tidligere forskriften var et nytt kapittel om «*Akvakulturtillatelser for matfisk på lokaliteter til havs*» (kapittel 4). Kapittelet oppstiller rammene for areal- og tillatelsesprosessen for havbruk til havs. Selv om kapittelet i laksetildelingsforskriften er relativt nytt, finner departementet behov for å gjøre noen justeringer.

Etablering av havbruk til havs forutsetter utbygging av omfattende ny infrastruktur, herunder transport, service, drift, smoltproduksjon osv. Utvikling av infrastruktur i nødvendig størrelsesorden krever betydelige investeringer. Tildeling av enkeltlokaliteter, uten en klar plan for hvordan aktørene kan utvide produksjonen, vil antakelig ikke gi tilstrekkelig forutsigbarhet for å sikre nødvendige investeringer. Samtidig er en vellykket utvikling av havbruk til havs avhengig av ivaretagelse av biosikkerhet. Biosikkerhet vil være et helt avgjørende element i både tildeling og særlig under drift. Under drift vil det blant annet være hensiktsmessig med gode brakkleggingssoner, samtidig som produksjon opprettholdes i andre områder som er smittemessig uavhengig og som kan følge en annen tidsplan for brakklegging.

Formålet med de endringene som nå høres, er å innrette regelverket slik at det kan tildeles store nok arealer til å gi tilstrekkelig forutsigbarhet til å kunne bygge ut havbruk til havs til en lønnsom industri, og samtidig effektivt sikre biosikkerheten under drift. Departementet foreslår i dette høringsnotatet endringer i laksetildelingsforskriftens kapittel 4 som tar sikte på å legge til rette for en slik fremgangsmåte gjennom tildeling av utlysningsområder, fremfor kun tildeling av enkeltlokaliteter. Dette innebærer noen tilleggskrav til aktørene som skal bidra til å sikre en mer realistisk utvikling til havs.

Endringsforslagene innebærer tilpasninger av regelverket slik at myndighetene kan tildele det departementet foreslår å kalle «*områdetilsagn*». Områdetilsagn erstatter det eksisterende forhåndstilsagnet, og gir ikke i seg selv rett til å sette i gang akvakulturdift og er ikke en akvakulturtillatelse. Områdetilsagnet skal gi aktøren enerett til å utforme det vi foreslår å kalle en «*områdeplan*». Planen skal inneholde opplysninger om hvordan rettighetshavere vil bygge ut og drifte i det området de er tildelt gjennom et områdetilsagn. Planen skal utarbeides på bakgrunn av forskriftskrav og en tilhørende veileder. Aktørene skal på denne måten gis mer forutsigbarhet i utvikling av et større prosjekt allerede i en tidlig tildelingsfase, samtidig som myndighetene gjennom veiledning gis anledning til å påvirke utviklingen av prosjektet for å sikre at myndighetenes krav til biosikkerhet, miljø og HMS ivaretas fra tidlig fase. Planen skal oppdateres i takt med nyvunnen kunnskap og nytt eller endret regelverk som vedtas i løpet av prosjektperioden. Før aktøren med områdetilsagn får sette i gang drift, må de søke om å få tildelt akvakulturtillatelse på en konkret lokalitet. Systemet for klarering av lokalitet for det enkelte anlegget vil med andre ord bestå, og vi foreslår ikke endringer i

dette. Dialogen med myndighetene under utviklingen av områdeplanen skal sørge for at aktøren gjør nødvendige tilpasninger av prosjektet for å oppfylle myndighetenes krav. Myndighetene veileder i tråd med forvaltningsretten. Uansett vil det være slik at dersom sektorregelverket ikke oppfylles, vil heller ikke lokalitetsklarering kunne gis, på samme måte som i dag.

Aktørenes tidslinje for klarering av de enkelte lokalitetene skal være en del av områdeplanen, og aktørene vil måtte søke om klarering av lokaliteter etter hvert som aktøren gjennomfører områdeplanen. Områdeplanen bygger på prinsippene i petroleumsmodellen, der de benytter såkalt «*plan for utbygging og drift (PUD)*», men vi foreslår betydelige tilpasninger for å hensynta at havbruk til havs er en industri under utvikling. Både myndigheter og aktørene vil måtte modnes over tid, og regelverket vil utvikles i takt med dette. Departementet vil redegjøre for kravene til områdeplan i punkt 3.8 og 3.9.

En konsekvens av endringsforslagene som legges frem i dette høringsnotatet er at ansvaret for utviklingen i større grad legges på aktørene som skal etablere seg til havs. Aktørene som vinner konkurransen om å få tildelt et områdetilsagn, blir forpliktet til å lage en plan for hele det tildelte området. Planen skal dekke hele prosjektperioden fra planlegging til utbygging, drift og avvikling. Etter dagens regelverk skal aktøren levere en prosjektspesifikk konsekvensvurdering og en søknad om klarering av enkeltlokaliteter. Etter forslaget skal aktøren i tillegg utarbeide en overordnet konsekvensvurdering for hele området, og skal sikre en mer helhetlig tilnærming til utviklingen av det tildelte området.

Konsekvensvurderingsdelen av områdeplanen skal ivareta helhetlige vurderinger av konsekvenser i området, med formål om å gi en god lokalitetsstruktur.

De prosjektspesifikke konsekvensvurderingene for hver lokalitet skal være en del av beslutningsgrunnlaget for det konkrete tiltaket med etablering av et spesifikt anlegg.

Departementet forutsetter at alle konsekvensvurderingene aktøren skal gjennomføre i prosjektet, skal gjennomføres i samsvar med forskrift om konsekvensutredninger.

Departementet hørte i forbindelse med ny laksetildelingsforskrift i 2022, endring av forskrift om konsekvensutredninger. Forslaget gikk ut på innføring av havbruk til havs i vedlegg II, med Fiskeridirektoratet som ansvarlig myndighet. I høringen fikk departementet innspill på at havbruk til havs hørte hjemme i vedlegg I, ettersom tiltakene alltid skal utredes.

Departementet er enig i dette, og vil følge opp endringen i en annen prosess.

Etter departementets vurdering vil fravær av aktivitet ikke være forenlig med effektiv utnyttelse av knappe ressurser. For å hindre at aktører anskaffer flere områder enn de planlegger å utnytte foreslår departementet en aktivitetsplikt for aktørene. Departementet vil redegjøre nærmere for aktivitetsplikten under punkt 3.9.

Oppsummert mener departementet at forslagene til endringer av kapittel 4 i laksetildelingsforskriften vil legge til rette for et tildelingsregelverk som ivaretar behovet for en effektiv planlegging av arealene og reflekterer innsatsen som aktørene må legge ned for å etablere havbruk til havs. Dette bygger på en vurdering av at etablering av ett enkeltanlegg ikke vil kunne betjene en hel verdikjede med biosikker smoltproduksjon som er dedikert til

havlokaliteter, egne brønnbåter som ikke bryter smittemessige barrierer mellom havproduksjon og kystnær akvakultur etc. Forslaget synliggjør at industriutviklingen krever aktører av en viss størrelse. For å klare et slikt løft legger departementet til grunn at mindre aktører vil måtte gå sammen i konsortier for å kunne være konkurransedyktige mot de større aktørene. Ved opprettelse av slike samarbeidsformer mener departementet det er viktig med en tydelig ansvars plassering når det gjelder oppfyllelse av myndighetskrav.

1.1. Oppsummering av forslaget

- Tildeling av områdetilsagn for utbygging i industriell skala og ivaretagelse av biosikkerhet og helse, miljø og sikkerhet for mennesker, fisk, miljø og økonomiske verdier
- Innføring av krav om områdeplan for etablering, utbygging, drift og avvikling, med tilhørende aktivitetsplikt
- Krav om kompetanse for deltakelse i konkurranse om tildeling av utlysningssområde:
  - *kompetanse om biologi, særlig med vekt på fiskehelse, fiskevelferd og smittespredning*
  - *teknisk og akvakulturfaglig kompetanse, med særlig vekt på planlegging og drift i åpne sjøområder og rømmingssikring*
  - *kompetanse og kapasitet innen helse, miljø og sikkerhet for å ivareta arbeidsmiljø og et høyt nivå av sikkerhet*
  - *kompetanse om risikostyring og tilstrekkelige styringssystemer*
  - *kompetanse om havmiljø og miljøeffekter av industri til havs*
  - *finansiell styrke*
  - *erfaring med prosjektstyring fra større prosjekter som petroleum, havenergi, eksponert havbruk eller tilsvarende*
- En egen områdetildelingsforskrift fastsetter reglene for konkurransen og evt. vederlag for tildelingen.
- Dersom tildelingskonkurransen gjennomføres ved auksjon, er departementet ansvarlig for denne.
- Dersom konkurransen avholdes ved kvalitativ søknadskonkurranse skal Fiskeridirektoratet motta søknadene om tildeling av utlysningssområder. Direktoratet skal samle inn sektormyndighetenes vurderinger. Søknadene rangeres og rangeringen begrunnes, og direktoratet sender innstilling til departementet.
- Endelig områdetilsagn tildeles av departementet
- Områdetilsagn gir rett og plikt til å utarbeide en områdeplan bestående av en utbyggingsdel og en konsekvensvurderingsdel som gjelder hele området.
- Områdeplane skal dekke etablering, utvikling, drift og avvikling.
- Plan for etablering av lokaliteter skal være en del av områdeplanen. Det foreslås ikke endringer i prosessen for klarering av lokalitet etter sektorregelverket.
- Det skal utarbeides egne prosjektspesifikke konsekvensvurderinger for hver lokalitet.

2. Forholdet til andre høringer

Nærings- og fiskeridepartementet har hørt *forslag til regelverk for utforming og utrusting av akvakulturanlegg til havs*. Forslaget inneholder tekniske krav til slike anlegg samt

nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven for å presisere at den gjelder for havbruksvirksomhet også i norsk økonomisk sone. Departementet er i prosess med å utarbeide egnede styrings- og internkontrollbestemmelser samt særlige arbeidsbestemmelser som skal gjelde for havbruk til havs.

Forslaget er ment å gi de overordnede rammene for tildeling av større områder. De konkrete kravene og reglene for konkurransen om å få tildelt område, vil bli gitt i en egen forskrift. Forslaget omfatter også overordnede krav til kompetanse for å få delta i konkurranse om tildeling av områdetilsagn. Kompetansekravene vil konkretiseres i områdetildelingsforskriften. Forslaget tar heller ikke stilling til om det vil bli stilt krav om vederlag for tildeling av områdetilsagn. Departementet vil straks endringene i laksetildelingsforskriften er fastsatt, starte arbeidet med forslag om områdetildelingsforskrift for områdene som er konsekvensvurdert for havbruk til havs. Forslaget vil bygge videre på forslaget i dette høringsnotatet, og vil bli hørt på alminnelig måte.

Det Norske Veritas har levert sin konsekvensvurdering av de tre utpekte områdene «Norskerenna sør», «Frøyabanken nord» og «Trænabanken» for havbruk til havs. Kongen i statsråd beslutter om områdene eller deler av områdene skal lyses ut for konkurranse om områdetildeling.

3. Forslaget

3.1. Innledning

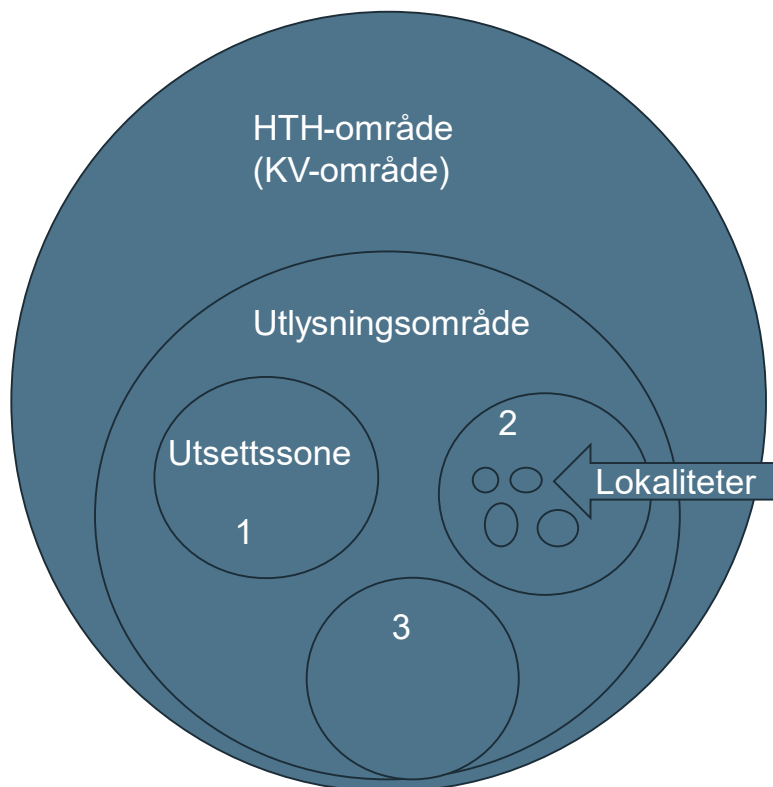
Utgangspunktet for akvakulturreguleringen er at akvakultur ikke er tillatt uten tillatelse, jf. akvakulturloven § 4. Dette utgangspunktet gjelder også for havbruk til havs, ettersom loven gjelder på landterritoriet og i territorialfarvannet, norsk økonomisk sone, og på kontinentalsokkelen, jf. § 3 første ledd.

Laksetildelingsforskriften er hjemlet i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) og regulerer tildeling av tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret. Forskriften gjelder på norsk landterritorium og territorialfarvann, på kontinentalsokkelen og i Norges økonomiske sone. Kapittel 4 i forskriften regulerer tildeling av akvakulturtillatelser for matfisk på lokaliteter til havs.

Som dagens overskrift i kapittel 4 tilsier, bygger systemet overordnet sett på systemet med tildeling av tillatelse og tilhørende drift på en konkret lokalitet. Begrepet «*lokalitet*» er definert i forskriftens § 1-3 som et «*geografisk avgrenset område på land eller i vann som akvakulturtillatelse er gitt for eller søkt gitt for*», jf. bokstav d. Begrepet «*lokalitet til havs*» er i forskriften definert som et «*geografisk avgrenset område i sjø utenfor produksjonsområdene*». Forskriften begrenser innehavers råderett til nettopp det området som er omfattet av lokalitetsdefinisjonen. Hvor stor en lokalitet kan eller skal være, sier ikke forskriften noe konkret om. Imidlertid er begrepet lokalitet brukt gjennomgående i akvakulturregelverket som det området et konkret anlegg beslaglegger. Slik begrepet «*lokalitet*» er brukt i akvakulturregelverket, vil en lokalitet med andre ord ikke være så stor at den er på størrelse med utsettssoner eller brakkleggingssoner, uten å komme på kant med sammenhengen i regelverket.

Departementet har siden fastsettelsen av kapittel 4 fortsatt regelverksutviklingen for å legge til rette for havbruk til havs. Gjennom dette arbeidet har det blitt klart at det er behov for å sette aktørene i stand til å etablere havbruk til havs i en industriell skala, fordi tildeling av enkeltlokaliteter uten en mulighet for større utbygging ikke vil gi grunnlag for etableringen av den nødvendige infrastrukturen. Dette harmonerer også med innspill som ble gitt i høringen av laksetildelingsforskriften i 2022. En slik dreining mot en mer industriell utvikling vil gi aktørene større forutsigbarhet for at virksomheten skal kunne utvikles videre – forutsatt at driften av det første anlegget tilsier at dette er forsvarlig og bærekraftig. Dette sammenfaller også med hensynet til å ivareta driftssikkerheten til havs ved at områdene bygges ut med en helhetlig tilnærming til risiko og biosikkerhet. Hovedinnholdet i forslaget er dermed å legge til rette for tildeling av større områder, som aktøren får rett og plikt til å utvikle for havbruk til havs.

Samtidig vil systemet som krever klarering av hver lokalitet i henhold til sektorregelverket, fortsatt være gjeldende. Vi foreslår nå, med innføring av områdetilsagn, at det kun vil være aktøren som har fått tildelt områdetilsagn som vil kunne søke om klarering av lokaliteter innenfor det tildelte området. Aktørens plan med å få klart lokaliteter må inngå som trinn i områdeplanen. Et tenkt eksempel kan være at aktøren får tildelt et område som etter aktørens egne vurderinger er stort nok til å drives med tre smittemessig uavhengige utsettssoner. Hver av utsettssonene har kapasitet til fire lokaliteter. Aktøren skal etter forslaget planlegge utvikling, etablering, drift og avvikling av 12 lokaliteter. Det vil være opp til aktøren hvor de enkelte lokalitetene søkes etablert og i hvilken utbyggingstakt. For eksempel søker aktøren om klarering av lokalitet 1 i utsettssone 1 deretter lokalitet 1 i utsettssone 2 osv. Det er imidlertid en forutsetning at søker dokumenterer at etableringen er bærekraftig og i samsvar med gjeldende regelverk.

Figur 1 Eksempel på utlysningssområde

3.2. Definisjoner

Laksetildelingsforskriften § 1-3 inneholder en rekke definisjoner av begrep som brukes i forskriften. Forslaget introduserer en del nye begreper som er særlige for havbruk til havs. Departementet foreslår å forskriftsfeste definisjoner av begrepene først og fremst av pedagogiske hensyn.

Vi foreslår følgende nye definisjoner:

Utlysningsområder: områder som åpnes for konkurranse om tildeling av områdetilsagn for havbruk til havs.

Områdetilsagn: vedtak om rett og plikt til å utarbeide områdeplan for et utlysningsområde.

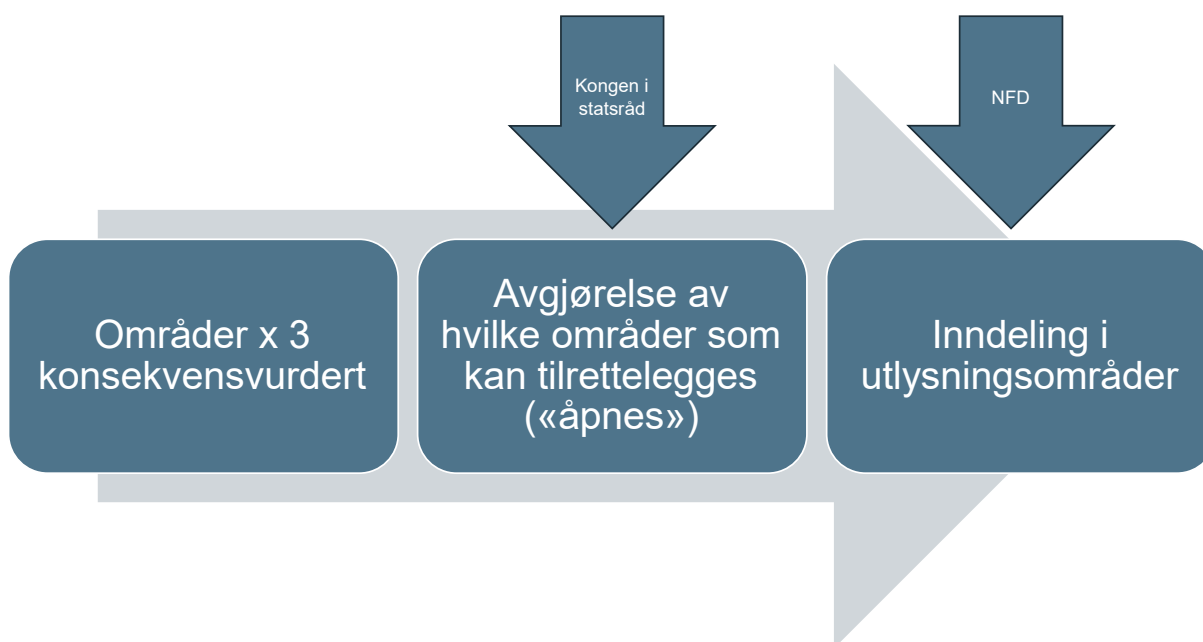
Områdeplan: plan for etablering, utbygging, drift og avvikling av havbruk til havs innenfor areal tildelt ved områdetilsagn, inkludert en konsekvensvurderingsdel som har som formål å gi en god lokalitetsstruktur innenfor området.

Prosjektspesifikk konsekvensvurdering: konsekvensvurdering for den aktuelle lokaliteten til havs, som har som formål å avdekke relevante fordeler og ulemper med en lokalitet før etablering, og vurdere virkningene av en eventuell etablering og foreslå avbøtende tiltak.

3.3. Inndeling av utlysningsområder

Tre områder er konsekvensvurdert for havbruk til havs; Frøyabanken Nord, Trænabanken og Norskerenna Sør.

Det er fastsatt i laksetildelingsforskriften at områdene for havbruk til havs kan inndeles i utlysningsområder, se forskriftens § 4-4. Kunnskapen som er innhentet i forbindelse med konsekvensvurderingen, og innspill som er gitt i høringen, vil gi grunnlag for inndeling i utlysningsområder. Departementet mener at det på nåværende tidspunkt er nødvendig å beskrive noen av premissene for inndelingen for å kunne beskrive forslaget om endringer i laksetildelingsforskriften.

Figur 2. Prosess for inndeling av områder

Dersom en aktør kun har én lokalitet, vil aktøren få produksjonsstopp mens lokaliteten brakklegges. Det samme vil gjelde dersom alle aktørens lokaliteter ligger i samme smittesone. Kontinuerlig produksjon forutsetter med andre ord at aktørene har minst to lokaliteter eller to områder som kan drives i smittemessig uavhengige sykluser. Aktøren må selv velge driftsmodell, men departementet ønsker å legge til rette for at aktørene kan planlegge med kontinuerlig produksjon. Strømforholdene er avgjørende for hvordan smitte transporteres i og rundt området og mellom ulike områder. Lokalitetene eller områdene må derfor ligge tilstrekkelig langt fra hverandre til at de kan antas å ikke påvirke hverandre negativt når det gjelder sykdomssmitte og lus. Modellering av strøm og drift i områdene vil kunne gi grunnlag for å vurdere hvor langt lokalitetene eller områdene må ligge fra hverandre og dermed også hvor store områdene må være for å ev. kunne romme mer enn én lokalitet. I lys av dette foreslår departementet at de enkelte utlysningsområdene, som tildeles én aktør, skal være smittemessig uavhengig av hverandre. På denne måten vil aktørenes eventuelle sykdomssmitte og lusepåslag kun påvirke deres egen drift.

Departementet tar i denne høringen ikke stilling til hvorvidt et utlysningsområde bør tilsvare én smittemessig uavhengig sone, brakkleggingssone eller utsettssone, eller om det mest fornuftige er at et utlysningsområde er stort nok til å romme to soner. Et aktuelt alternativ er å tildele utlysningsområder som kan romme flere smittemessig adskilte soner. For å ha flere smittemessig adskilte soner i ett utlysningsområde vil disse antakelig måtte være relativt store. Momenter som kan være av betydning, vil være hensynet til en rasjonell utbygging av infrastruktur for havbruksvirksomheten til havs opp mot arealbeslag og sameksistens. Aktørenes behov for flere smittemessig adskilte soner kan også ivaretas ved å tildele to og to utlysningsområder til aktørene. Hvor mange utlysningsområder som kan opprettes innenfor et HTH-område, vil være avhengig av hvordan strømforholdene er i området. Den offentlige overordnede konsekvensvurderingen vil gi en del kunnskap om strøm og modellert drift og skal dermed gi grunnlag for departementets inndeling i utlysningsområder. Departementet finner det hensiktsmessig å allerede nå understreke at det vil være en viss usikkerhet knyttet til analysene av strømforholdene i utlysningsområdene, som også vil medføre at det er en

viss usikkerhet når man skal avklare hvor grensene for smittemessig uavhengige soner går. Det vil alltid være en mulighet for feil eller mangler som påvirker grensegangen. Det vil være opp til aktøren å sørge for at produksjonen er smittemessig sikker, og ansvaret for ivaretagelse av smittebarrierer ligger på aktørene og må inngå i aktørenes egne risikovurderinger, kartlegging av områdene og aktørens plan for området. Departementet ber særlig om høringsinstansenes innspill på dette.

På bakgrunn av innspill fra aktørene har departementet vurdert å foreslå en ytterligere parallell til petroleumsmodellen, slik at én aktør har operatøransvar for utlysningsområdet (kalt utbyggingsområde for petroleum). Operatøren ville da fått ansvaret for at alle aktørene som skal etablere seg innenfor området, overholder krav til biosikkerhet, beredskap og logistikk etc. Departementet foreslår imidlertid ikke å gå videre med en løsning med operatøransvar, da havbruk til havs er en ny industri under etablering og det mangler erfaring med hvordan aktørene vil håndtere denne typen ansvar. Forslaget som nå høres, går ut på at et utlysningsområde tildeles én aktør, som vil være ansvarlig på samme måte som etter akvakulturregelverket ellers. Ved denne innretningen blir det opp til aktørene å etablere fornuftige selskapsstrukturer eller konsortier. Erfaringer fra forvaltning av havbruk til havs vil synliggjøre eventuelt behov for regelverksjusteringer. Tildeling av et utlysningsområde til én aktør vil ikke bryte med strukturen i akvakulturregelverket og legger opp til en enkel prosess med identifisering av den ansvarlige. Departementet mener at muligheten for å inngå samarbeid og etablering av nye selskaper eller konsortium ivaretar hensynet til aktørmangfold for den første fasen av industriutviklingen.

3.4. Utlysningen

Dagens regulering slår fast at departementet skal lyse ut HTH-områdene med maksimalt tillatt biomasse, jf. § 4-5 første ledd. Imidlertid har det blitt klarere for departementet at påvirkning fra utbygging og drift på områdene avhenger av hvilken teknologi som utvikles i prosjektet. Dette taler etter departementets vurdering for at det kan bli vanskelig å lyse ut et område med en konkret angitt maksimalt tillatt biomasse. Departementet foreslår derfor å endre bestemmelsen slik at det ikke er et krav om at utlysningen angir MTB for det enkelte utlysningsområdet.

Departementet understreker at lovgrunnlaget for akvakultur krever at det gis positive sektorvedtak for å kunne etablere den enkelte lokaliteten. Forslaget her endrer ikke på dette. Forslaget er dermed ikke til hinder for at sektormyndighetene kan sette begrensninger for tillatelsen i enkeltvedtak.

3.5. Kompetansekrav

Det går fram av laksetildelingsforskriften § 4-5 annet ledd at det kan stilles prekvalifiseringskrav for å delta i konkurranse om et utlysningsområde.

Departementet finner at det er behov for å stille krav til hvilken kompetanse aktørene som skal delta i utviklingen av havbruk til havs, må ha, og kompetanse vil være et sentralt moment i tildelingskonkurransen. Dette gjelder uavhengig av om kravene stilles i en egen prosess med prekvalifisering for deltakelse i konkurranse om tildeling eller om kravene stilles i selve konkurransen. Kompetansekravene skal uansett oppfylles som betingelse for å kunne

tildeles områdetilsagn. Med kompetanse menes både spesifikk fagkompetanse og erfaring med sammenlignbar industriutvikling. I høringen av den nye laksetildelingsforskriften fikk departementet noen innspill om at prekvalifisering burde gjøres som et generelt krav og ikke kun stilles som krav for den enkelte tildelingsrunde. Departementet har også i etterkant av fastsettelsen av den nye forskriften fått innspill om at det bør være mulig å søke om prekvalifisering til enhver tid, og at prekvalifiseringen gjøres aktørspesifikk og ikke prosjektspesifikk, på samme måte som det gjøres etter petroleumsregelverket.

Kompetansekravene vil gi myndighetene en mulighet til å kvalitetssikre aktørene. Uavhengig av når i prosessen kravene stilles mener departementet at de mest relevante kravene bør forskriftsfestes i laksetildelingsforskriften. Dette vil sikre forutsigbarhet for aktørene og gjøre det tydelig hvilke tema eller fagområder det vil bli stilt krav om kompetanse på. Kravene vil kunne konkretiseres mer i områdetildelingsforskriften for utlysingsområdene, og vil dermed kunne utvikles videre i takt med industriutviklingen, ettersom det vil komme nye områdetildelingsforskrifter for hver runde med utlysninger. Kompetansekravene må være saklige, objektive og ikke-diskriminerende.

Departementet foreslår at det i laksetildelingsforskriften slås fast at det som minimum stilles krav om kompetanse innen:

- biologi, særlig med vekt på fiskehelse, fiskevelferd og smittespredning
- teknisk og akvakulturfaglig kompetanse, med særlig vekt på planlegging og drift i åpne sjøområder og rømmingssikring
- kompetanse og kapasitet innen helse, miljø og sikkerhet for å ivareta arbeidsmiljø og et høyt nivå av sikkerhet.
- tilstrekkelige styringssystem og kompetanse om risikostyring
- kompetanse om havmiljø og miljøeffekter av etablering og drift til havs
- erfaring med prosjektstyring fra større prosjekter som petroleumsvirksomhet, havenergi, eksponert havbruk eller tilsvarende

Det er uklart for departementet hvor mange aktører som vil være interessert i og i posisjon til å delta i den første tildelingsrunden for havbruk til havs. Det er imidlertid lite som i dag tilsier at antallet kvalifiserte søkere vil være særlig høyt. Dersom kompetansekravene skal dokumenteres og leveres sammen med søknad om tildeling av et konkret område, vil aktøren bære en større del av risikoen for å ikke nå opp i konkurransen, ved at aktøren har lagt ressurser i prosjektsøknaden samtidig som de risikerer å få avslag på grunn av manglende kompetanse. Dersom kompetansekrav og søknad behandles i to ulike prosesser vil aktøren kunne konsentrere seg om hver prosess separat og ikke ha stor risiko for å ha utviklet en søknad som ikke blir behandlet fordi søkeren ikke oppfyller kompetansekravene. Samtidig er kompetanse et svært sentralt moment i vurderingen av søknadene, og helt avgjørende for vurderingen av prosjektets gjennomføringsevne. Det er også kun én aktør som vil vinne frem i et gitt tildelingsområde, slik at søkerne uansett løper en risiko for å ikke vinne frem i konkurransen. Departementet ber om høringsinstansenes syn på når kompetansekravene bør stilles.

Det vil være nødvendig med ulik kompetanse i ulike faser i HTH-prosjekter. Aktørene må gjennom dokumentasjonen av kompetansekravene vise at de evner å identifisere hvilken kompetanse som er nødvendig i de ulike fasene av prosjektet. Aktøren må også ha en plan for når og hvordan kompetansen anskaffes og eventuelt erstattes eller fornyes gjennom hele prosjektperioden. Det er aktørens ansvar å sørge for at vilkårene er oppfylt, også etter tildelingen er gjennomført.

Avhengig av hvordan kompetansekravene stilles, kan det bli aktuelt at fagmyndigheten som har forvaltningsansvaret for det aktuelle kompetansekravet vurderer om kravet er oppfylt. For eksempel kan det være nødvendig at Mattilsynet foretar vurdering av om krav som gjelder fiskehelse og fiskevelferd er oppfylt. Dersom aktøren ikke oppfyller kompetansekravene, vil ikke aktøren kunne nå opp i tildelingskonkurransen. For en effektiv tildelingsprosess foreslår departementet at det utarbeides et oversiktlig skjema som aktørene skal fylle ut. Et alternativ til et skjema er å stille det mer åpent for hvordan søkerne dokumenterer at kravene er oppfylt.

Vi ber også om innspill om hvorvidt muligheten for å oppfylle kompetansekravene i en egen prekvalifisering eventuelt bør stenges før det åpnes for søknad om tildeling. Dette kan være aktuelt av hensyn til konkurransen mellom aktørene og av hensyn til behandlingen hos myndighetene. For eksempel kan muligheten for å bli prekvalifisert stenges en måned før det åpnes for en konkurranse om tildeling av et utlysingsområde. Dersom kompetansekravene stilles i en egen prosess for prekvalifisering, er en mulighet å åpne for at aktørenes oppfyllelse av kompetansekravene blir forhåndsvurdert, men hvor den endelige vurderingen kan utsettes til behandling av den konkrete søknaden.

I tillegg til konkrete kompetansekrav foreslår departementet at det stilles krav om finansiell styrke, samt organisasjon registrert i Brønnøysundregistrene. Vi kommer nærmere tilbake til dette under pkt. 3.6.

3.6. Krav til finansiell gjennomføringsevne og organisasjon registrert i Brønnøysundregistrene

Utviklingen av havbruk til havs vil kreve relativt store ressurser både hos aktørene og hos myndighetene. Etter departementets vurdering bør aktørene ha en troverdig finansieringsplan for prosjektene for å få søknadene vurdert. Departementet foreslår derfor at det i tillegg til krav om nødvendig kompetanse stilles krav om finansiell gjennomføringsevne. Overordnede krav vil stilles i laksetildelingsforskriften, mens kravene til hvordan dette kan dokumenteres oppstilles i områdetildelingsforskriften.

For eksempel kan det, i likhet med krav som stilles for tildeling av tillatelse til utbygging av havvind, stilles krav om fremleggelse av årsrapport, revisjonsberetninger, kredittrating og oppstilling med definerte finansielle nøkkeltall. Departementet legger til grunn at det vil finnes nye aktører som ikke kan legge fram historiske dokumenter på denne måten, og åpner for at det kan legges fram annen dokumentasjon som belyser finansiell og økonomisk kapasitet på tilsvarende måte som de nevnte eksemplene. Departementet ber om høringsinstansenes syn

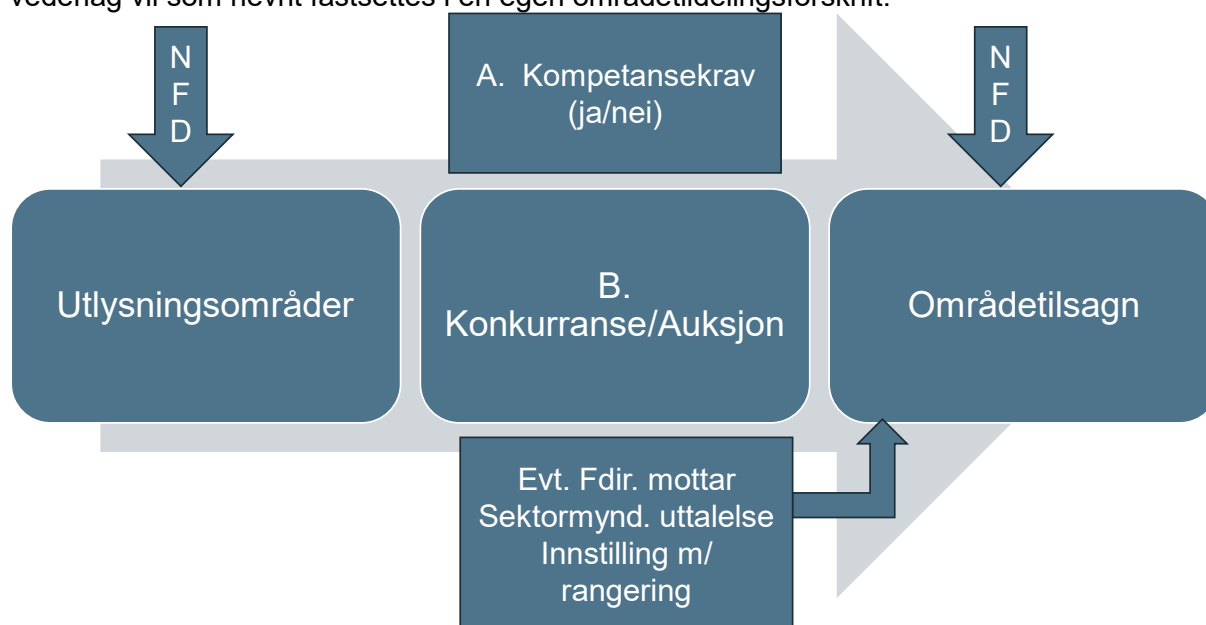
på hvorvidt kravene til finansiell situasjon i auksjonsforskriften 2024¹ § 11 kan være egnet som vilkår for dokumentasjon av finansiell styrke for havbruk til havs. Departementet foreslår at Fiskeridirektoratet er ansvarlig for denne vurderingen i forbindelse med behandling av kompetansekravene.

Departementet foreslår at det presiseres at det ikke kan gis områdetilsagn eller lokalitetsklarering med mindre selskapet er registrert i Brønnøysundregistrene. Vi viser i den sammenheng til forskrift om Akvakulturregisteret § 4 første ledd bokstav b.

Fiskeridirektoratet har ansvar for Akvakulturregisteret og departementet foreslår at direktoratet får ansvar for å kontrollere om søkeren oppfyller vilkåret.

3.7. Søknaden og områdetilsagn

Søkerne må som nevnt oppfylle kompetansekravene for å kunne delta i konkurranse om områdetilsagn. Reglene for konkurransen om tildeling av områdetilsagn og eventuelt krav om vederlag vil som nevnt fastsettes i en egen områdetildelingsforskrift.

Figur 3. Prosess for konkurranse. Uttalelse fra sektormyndighetene med innstilling og rangering av søknadene er kun aktuelt dersom tildelingen skjer gjennom en kvalitativ konkurranse.

Departementet holder åpent om tildelingskonkurransen skal skje gjennom auksjon eller en kvalitativ konkurranse. Dette vil som nevnt bli avgjort ved fastsettelse av områdetildelingsforskriften. Departementet foreslår at dersom tildelingen skjer gjennom auksjon, vil departementet være ansvarlig for denne.

Dersom tildeling av områdetilsagn gjennomføres ved en kvalitativ søknadskonkurranse foreslår departementet at Fiskeridirektoratet får ansvar for å motta søknadene og videresende dem til relevant fagmyndighet. Fiskeridirektoratet får ansvaret for å samle inn sektormyndighetenes vurderinger og formulere en innstilling til departementet med en rangering av søknadene og begrunnelse for rangeringen. Departementet ønsker at

¹ [Forskrift om tildeling av produksjonskapasitet til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2024 gjennom auksjon \(auksjonsforskriften 2024\) - Lovdata](#)

innstillingen skal utformes i samråd med øvrige relevante fagetater. Etatenes individuelle vurderinger skal uansett legges ved innstillingen. Dersom det er uenighet om innstillingen mellom etatene skal etatene som tar dissens skrive en alternativ innstilling med begrunnelse som legges ved. Departementet mener dette vil være viktig for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag når aktøren skal velges ut. Fiskeridirektoratet får ansvar for å holde departementet orientert om fremdrift i vurderingen av søknadene hos sektormyndighetene.

Ved tildeling gjennom en kvalitativ søknadskonkurranse kan det stilles krav om at søkeren må ha gjennomført en mulighetsstudie for området de ønsker å konkurrere om tildeling av. Det viktigste for departementet når det gjelder søknadene er at de skal gi et godt grunnlag for å vurdere aktørene som konkurrerer om tildeling opp mot hverandre. Tildelingen skal skje på bakgrunn av saklige, objektive, ikke-diskriminerende og på forhånd kunngjorte kriterier. Dette vil vi komme tilbake til i høringen av områdetildelingsforskriften for første tildelingsrunde, men vi ber om høringsinstansenes innspill til egnede vurderingskriterier for rangering av søknadene.

Uavhengig av tildelingsmekanisme vil den endelige beslutningen om tildeling av områdetilsagn tas av departementet.

Områdetilsagnet skal etter forslaget gi innehaveren en eksklusiv rett til å søke om tildeling av produksjonskapasitet og lokalitetsklarering i utlysningsområdet i samsvar med sektorregelverket. Tilsagnet skal også gi rett og plikt til å utarbeide en områdeplan som beskrevet i 3.8. Områdetilsagnet gir ikke rett til å etablere virksomhet i utlysningsområdet. Det er først når innehaver har fått klarert minst én lokalitet at retten til drift oppstår.

3.8. Dialog mellom forvaltningsetater etter tildeling av områdetilsagn

Aktøren som vinner fram i konkurransen om områdetilsagn må opprette en dialog med myndighetene for å starte prosessen med utarbeidelse av en plan for området som aktøren har vunnet – en «områdeplan». Departementet foreslår at områdeplanen som skal omfatte etablering, utbygging, drift og avvikling, altså hele prosjektperioden. Vi kommer nærmere tilbake til dette i pkt. 3.9.

Departementet peker på at havne- og farvannsloven pr. i dag ikke har et virkeområde som fullt ut dekker havbruk til havs. Når det gjelder krav til merking av akvakulturanlegg, er havne- og farvannsloven § 10 om ansvar og myndighet for navigasjonsinnretninger og farvannsskilt allerede gjeldende i NØS. Utvikling av konkrete krav til merking og hensynet til sikker navigasjon gjør også Kystverket relevant i HTH-sammenheng.

Etatene som veileder aktørene ved utforming av områdeplanen bør samarbeide og holde hverandre informert om veiledningen. Behovet for samarbeid handler blant annet om å unngå plikt kollisjon i forbindelse med veiledning fra ulike etater. For eksempel kan systemet for dødfiskhåndtering være et typisk regelverksoverskridende tema. Her vil Mattilsynet kunne veilede om krav som må oppfylles for helse og velferd, mens Fiskeridirektoratet veileder om forhold knyttet til rømmingssikring, og Miljødirektoratet om utslipp og oppbevaring. Aktøren skal oppfylle kravene i alle regelverkene, og det kan være relevant å se dem i sammenheng og veilede for at det skal være enklest mulig for aktøren å overholde alle regelverkene. Sektormyndighetene må selv ta ansvar for veiledning i tråd med forvaltningsloven.

Godt samarbeid mellom etater vil gi grunnlag for felles kompetanseheving hos myndigheter og aktører. Departementet ønsker at alle relevante myndigheter skal få tilgang til den samme informasjonen.

Ansvar for prosjektfremdriften vil ligge på aktøren, samtidig som myndighetene må kunne svare og gi veiledning innen rimelig tid. Etatene bør legge opp til en prosess som bidrar til fremdrift, felles kompetanseheving og realisering av havbruk til havs som ny industri, og redusere risikoen for kommunikasjonssvikt mellom myndigheter og aktører.

Forslag til program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering skal sendes på høring til relevante myndigheter og interesseorganisasjoner. For å sikre koordinering og ryddighet i prosessen foreslår departementet at Fiskeridirektoratet mottar programmet fra aktøren, og forestår høringen. Det skal settes en rimelig frist for innspill, som ikke kan være kortere enn seks uker. Etter høringen skal Fiskeridirektoratet skrive en innstilling til departementet. Alle høringsinnspillene skal legges ved oversendelsen, og departementet foretar den endelige vedtakelsen av programmet.

Etter departementets vurdering vil systemet med områdeplan gjøre reglene i gjeldende § 4-12 om samordningsmøte overflødig. Vi foreslår at bestemmelsen oppheves.

3.9. Områdeplan og aktivitetsplikt

Forslaget om områdeplan er inspirert av reguleringen av petroleumsvirksomhetens system med plan for utbygging og drift.

Petroleumsloven § 4-2 oppstiller krav om plan for utbygging og drift av petroleumforekomster. Bestemmelsens andre ledd oppstiller krav om at planen bl.a. skal inneholde en beskrivelse av økonomiske, ressursmessige, tekniske, sikkerhetsmessige, nærings- og miljømessige forhold. De nærmere kravene til planen er gitt i Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum (PAD)². Veilederen er et omfattende dokument som er utarbeidet over lang tid, og som aktørene i petroleumsvirksomheten kjenner godt og har mye erfaring med å følge.

Det vil ta tid for havbruksforvaltningen å utarbeide en tilsvarende veiledning for havbruk til havs, og både prosess og innhold må tilpasses havbruksindustrien.

Reguleringen må også tilpasses noen av de grunnleggende premissene som ligger i tillatelsessystemet for akvakultur. Kompetansen må økes både i næringen og i forvaltningen, og systemet må utvikles videre etter hvert som behovene oppstår og sektoren modner.

I tillegg til å åpne for tildeling av større områder, og på den måten ivareta hensynet til utbygging av infrastruktur, er formålet med forslaget å legge fundamentet for en mer dialogbasert forvaltning i takt med industriutviklingen. Det vil være helt nødvendig med tett dialog mellom aktørene og myndighetene for å få til en vellykket industriutvikling til havs. Når aktøren har fått et områdetilsagn har aktøren ansvar for å ta kontakt med Fiskeridirektoratet.

---

² [PUD/PAD-veilederen er oppdatert - Sjøkulturdirektoratet](#)

Dialogen mellom myndighetene og aktørene foreslås systematisert gjennom områdeplanen, slik at veiledning fra myndighetene aktivt tas inn i planen. Kunnskap fra prosjektene vil også kunne føre til oppdaterte og bedre regelverk. Dersom aktørene følger egen plan, vil dermed også regelverket oppfylles, og aktøren kan ha forventninger om å få videreutvikle sitt prosjekt og det tildelte området. Dette forutsetter at planen oppdateres i takt med ny kunnskap og erfaringer, samt endringer i regelverket. Dersom aktøren ikke følger de retningslinjene som myndighetene har gitt og dermed heller ikke følger opp områdeplanen, vil aktøren ikke få mulighet til å gå videre med prosjektet før planen er justert i samsvar med regelverket. Utviklingen av prosjektet må også vise at prosjektet overholder nødvendige krav til miljø og bærekraft.

Myndighetene skal dele områdene inn i utlysingsområder som etter den beste tilgjengelige kunnskapen gir grunnlag for størst verdiskaping fra områdene. Aktørene skal legge premissene for utbygging og drift av området i områdeplanen, innenfor rammene av utlysningen. Det er aktøren selv som velger hvor mange utlysingsområder de søker om, samt fordeling av anlegg innenfor områdene. Aktørene får på denne måten også et insentiv til å planlegge fordelingen av anlegg og smittemessig uavhengige soner på en biosikker måte, ved at det er aktøren selv som blir negativt påvirket dersom planleggingen ikke sørger for tilstrekkelig biosikker drift. Departementet legger til grunn at fiskehelse og fiskevelferd vil være en sentral del av områdeplanen, slik at disse hensynene også ivaretas på en forsvarlig måte gjennom forslaget.

Ved tildeling av et område til en aktør, forplikter aktøren seg til å legge en plan for etablering, utbygging, drift og avvikling av området, som skal sikre effektiv utnyttelse innenfor gjeldende regelverk. Innenfor ett utlysingsområde kan det kun tildeles ett områdetilsagn. Gjennom å få en eksklusiv rett til å utvikle havbruk innenfor området får aktøren også et betydelig ansvar for å ivareta verdiskapingspotensialet i det planlagte arealet. Forslaget inneholder derfor også en aktivitetsplikt i form av at det stilles krav om at aktøren skal sende inn søknad om tildeling og klarering av lokalitet innen to år etter at områdetilsagn er gitt. Plikten skal hindre at aktører kan beslaglegge arealer som ledd i en strategisk posisjonering uten å ha verdiskapende virksomhet som hensikt.

Departementet mener det er nødvendig med en viss fremdrift i prosjektet og foreslår at dersom aktøren ikke har sendt søknad om klarering av første lokalitet innen 2 år etter at områdetilsagnet er gitt, faller tilsagnet bort. Søknad om klarering av lokalitet er en nødvendig milepæl i prosjektet om utvikling av området, og departementet vurderer den som egnet for vurdering av om prosjektet har den nødvendige fremdriften. Samtidig anerkjenner departementet at utarbeidelse av en områdeplan er en omfattende prosess som kan ta tid. Vi foreslår derfor at departementet kan gi fristutsettelse. Vi ber særlig om høringsinstansenes syn på om det er tilstrekkelig med en frist på to år fram mot den første søknaden om klarering av lokalitet.

Innenfor det tildelte området får aktøren ansvar for å innhente nødvendig kunnskap, utvikle prosjektet i samsvar med myndighetskrav og trinnvis bygge opp havbruk til havs. Innenfor de rammene myndighetene oppstiller i områdeplan-prosessen, vil det etter dette være opp til aktøren å dele området inn i ulike smittemessig adskilte soner og velge den første lokaliteten

å teste ut konseptet på. Dersom aktøren har søkt om og vunnet mer enn ett utlysningssområde, vil aktøren ha større frihet til å velge rekkefølge på utbyggingene. Størrelsen på utlysningssområdene vil ha betydning for hvor store områder en aktør skal kunne få ansvar for, og dermed også for hvor mange aktører det vil være plass til i områdene som er konsekvensvurdert for havbruk til havs.

Områdeplanen skal ha en konsekvensvurderingsdel hvor konsekvensene av utviklingen i hele området skal vurderes. Denne konsekvensvurderingen skal ha som formål å gi grunnlag for en god lokalitetsstruktur innenfor området. Utbyggingsdelen skal redegjøre for aktørens plan for fordeling av lokaliteter innad i området, hvilken utbyggingstakt aktøren planlegger og hvordan kunnskap i prosjektet skal legges til grunn for den videre utbyggingen av området.

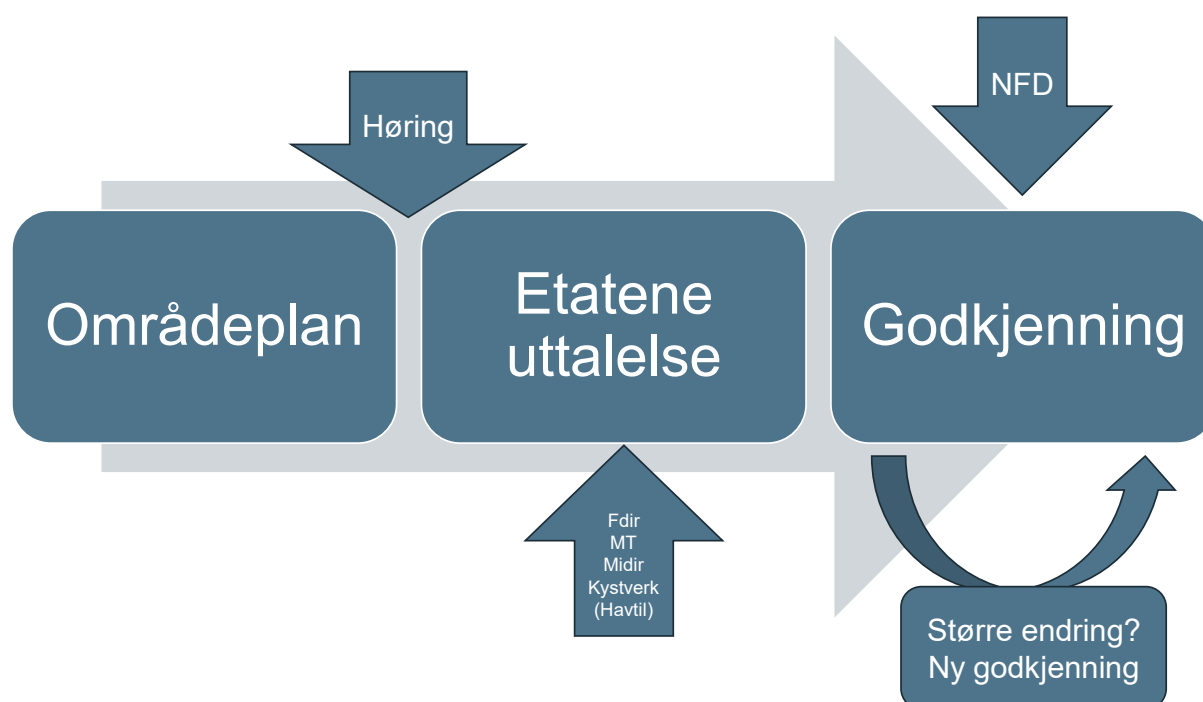
Den prosjektspesifikke konsekvensvurdering på lokalitetsnivå kommer i tillegg til konsekvensvurderingen på områdenivå. I den prosjektspesifikke konsekvensvurderingen skal konsekvensene av det konkrete tiltaket skal vurderes. I og med at vi nå legger opp til at aktøren skal utarbeide en plan for det tildelte området vil nødvendigvis utpeking av den første lokaliteten skje på et senere tidspunkt i prosess enn det gjeldende kapittel 4 legger opp til. Som tidligere vil det være slik at før aktøren kan plassere ut anlegg og sette dem i drift må aktøren søke om lokalitetsklarering og få tillatelse etter sektorregelverkene. Sektorregelverket foreslås ikke endret, slik at hjemmel til å avslå søknad om lokalitetsklarering består på alminnelig måte. Endelig tillatelse til produksjon på lokalitet kan skrives ut av Fiskeridirektoratet, på bakgrunn av positive sektorvedtak. Departementet foreslår en språklig presisering av at det *kun* er ved oppfyllelse av minimumsvilkårene at tillatelse til produksjonskapasitet kan gis. Departementet er klar over at ordlyden i forslaget avviker fra tilsvarende bestemmelser i akvakulturloven § 6 og laksetildelingsforskriften § 8-3. Departementet mener likevel at fordelen ved en tydelig formulering oppveier ulempene med en avvikende ordlyd. Tillatelsen skal registreres i Akvakulturregisteret i samsvar med § 4-11.

Det finnes pr. i dag ikke anerkjent metodikk for utarbeidelse av områdeplan for havbruk til havs. Departementet foreslår derfor at planen så langt det er hensiktsmessig, skal baseres på anerkjent metodikk for utvikling av større industriprosjekter fra sammenlignbare havindustrier. Her sikter departementet til metodikk som følges i petroleumsindustrien og havvindutbygging. Risikonivået må tilpasses de særlige forholdene som gjelder for havbruk til havs.

Utkastet til områdeplan skal som minimum beskrive innehavers plan for etablering, utvikling, drift og avvikling av området i samsvar med konsekvensvurderingen. Beskrivelsen skal omfatte valg av teknologisk løsning på bakgrunn av de miljømessige forholdene i området, etablering og utvikling i samsvar med biosikkerhetsmessige prinsipper og hvordan prosjektet ivaretar hensynet til miljømessig, samfunnsmessig og økonomisk bærekraft. Planen skal omfatte etablering av lokalitetsstruktur i området.

Aktøren skal legge inn milepæler i planen for når prosesser for søknader om lokalitetsklarering skal igangsettes. Søknad om godkjenning av biosikkerhetsplan etter dyrehelsereguleringen skal også legges inn som milepæler i planen.

Når aktøren har klart et utkast til områdeplan, skal planen legges ut på offentlig høring. Høringsfristen kan ikke være kortere enn 6 uker. Formålet med offentliggjøring av planen er å skape forutsigbarhet og sikkerhet for aktøren og for andre interessenter. Offentlighet er også viktig for notoriteten for prosjektet. Etter høringen skal etatene gi en uttalelse til departementet om planen kan godkjennes. Departementet foreslår at Fiskeridirektoratet mottar uttalelsene og forestår en felles oversendelse til departementet. Departementet foretar endelig godkjenning av planen og Fiskeridirektoratet publiserer den godkjente planen. Selv om den godkjente planen skal offentliggjøres, skal planen være et dynamisk dokument som skal kunne endres underveis i samsvar med dialogen med myndighetene og den skal være oppdatert i tråd med gjeldende regelverk. Ved større endringer må planen oppdateres og sendes til departementet for ny godkjenning. Direktoratet må sørge for at den offentliggjorte planen oppdateres med jevne mellomrom.

Figur 4. Prosess for godkjenning av områdeplan.

3.10. Innholdet i områdeplanen

Havbruk til havs skal foregå i krevende havområder med de samme miljøkreftene som der petroleumsvirksomheten foregår. Som nevnt er systemet med områdeplan inspirert av petroleumreguleringen, og departementet ønsker å styre industriutviklingen av havbruk til havs i en retning som kan sammenlignes med petroleumsförvaltningen, særlig når det gjelder sikkerhet for menneskene som skal ha arbeidsplassen sin til havs. Samtidig er havbruk en annen industri, med annerledes risikoprofil. Risikoen med hydrokarboner under trykk er ikke til stede, samtidig som biologien introduserer en ny risikofaktor. Områdeplanen må derfor utvikles over tid, og tilpasses risikoforholdene for industrien. Havbruk til havs skal ha et høyt sikkerhetsnivå for både mennesker, fisk, miljø og økonomiske verdier.

Departementet foreslår at de overordnede prinsippene for områdeplan angis i områdetildelingsforskriften, som vil bli hørt i en egen prosess. For eksempel kan det stilles krav om at planen beskriver en opptrappingsplan for kapasiteter gjennom hele verdikjeden

og for nødvendige støtteaktiviteter. Hensynet til menneskeliv og materielle verdier må få en egen og likeverdig plass og samordnes med fiskehelse, fiskevelferd og miljø. Teknisk sikkerhet skal bidra til å ivareta hensynene til mennesker, fisk, materielle verdier og ytre miljø. En helhetlig tilnærming til sikkerhet vil derfor måtte være gjennomgående for hele prosessen og bør inkluderes i områdeplanen. Dette omfatter også en helhetlig tilnærming til biosikkerhet. Videre kan en områdeplan kunne inneholde vilkår for opp- og eventuell nedskalering i driften, samt beredskap.

På sikt anser departementet at krav til innholdet i områdeplanen bør fastsettes i laksetildelingsforskriften, som det forutsettes at ikke skal endres for hver tildelingsrunde til havs. Vi ber særlig om høringsinstansenes syn på dette. Det bør utarbeides en veileder for områdeplanen. Departementet ønsker å starte prosessen med utarbeidelse av en veileder så snart som mulig, men legger til grunn at dette kan bli et omfattende arbeid, som kan dra nytte av at det gjennomføres en tildelingsrunde først. I mangel på veileder for den første tildelingsrunden blir det noe mer behov for veiledning fra myndighetene om hvilke krav som vil bli stilt under de ulike trinnene i prosjektperioden.

Området som aktøren vinner i tildelingskonkurransen, vil legge premissene for områdeplanen. På samme måte som i petroleumsmodellen legger departementet til grunn at planen må ha to hoveddeler. Første del bør omhandle utbyggingsplanen, mens andre del vil omfatte konsekvensvurderingen på områdenivå og skal vurdere konsekvensene av utbyggingen som helhet. For hver lokalitet skal aktøren utarbeide en prosjektspesifikk konsekvensvurdering som vurderer konsekvensene av det konkrete tiltaket med etablering av lokalitet. Departementet foreslår derfor endringer i laksetildelingsforskriften §§ 4-7, 4-8 og 4-9 som omhandler program og gjennomføring av prosjektspesifikk konsekvensvurdering. Områdeplanen skal dekke hele prosjektets levetid, herunder etablering, utbygging, drift og avvikling.

Det går fram av gjeldende § 4-7 annet ledd at retningslinjer for utarbeidelse av program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering gis i egen veileder. Tilsvarende går det fram av § 4-9 at retningslinjer for gjennomføring av prosjektspesifikk konsekvensvurdering gis i egen veileder. Departementet legger til grunn at veiledere skal utarbeides, men ser ikke behovet for å ha dette forskriftsfestet. Vi foreslår å ikke videreføre disse bestemmelsene i endringsforslaget.

3.11. Lokalitetsklarering

Laksetildelingsforskriften § 4-11 første ledd nr. 4 oppstiller krav om positive sektorvedtak etter matloven, forurensingsloven, havne- og farvannsloven og dyrevelferdsloven for at Fiskeridirektoratet skal kunne gi tillatelse til akvakultur av matfisk til havs på en bestemt lokalitet. Bestemmelsen speiler kravene i akvakulturloven § 6, men med tilpasning for reguleringen til havs. For eksempel gjelder ikke plan- og bygningsloven i områdene det er aktuelt å etablere havbruk til havs, og det vil ikke være nødvendig med vedtak etter lov om vassdrag og grunnvann. Selv om forslaget legger opp til tildeling av større områder for utvikling av havbruk til havs, vil det fortsatt være nødvendig med de aktuelle sektorvedtakene. Forslaget berører ikke lovgrunnlaget for akvakulturtildeling og sektorregelverkene vil oppstille kravene for vedtakene. Departementet foreslår at dette

kommer tydeligere fram av forskriften. Aktøren skal ha tidslinjen for klarering av lokaliteter som milepæler i områdeplanen og vil måtte søke om klarering av lokaliteter etter hvert som områdeplanen følges.

Gjeldende § 4-10 annet ledd slår fast at Fiskeridirektoratet kan kreve ytterligere opplysninger som er nødvendige for saken. Det følger imidlertid av forvaltningsloven § 17 første ledd første punktum at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Bestemmelsen er dermed overflødig, og departementet foreslår at denne delen av bestemmelsen oppheves.

Av hensyn til opplysning av saken som helhet foreslår departementet også at områdeplanen skal være en del av høringen av søknaden, fremfor kun konsekvensvurderingen.

3.12. Tidsbegrensning

Tillatelsene vil være tidsavgrenset etter gjeldende regelverk, og departementet foreslår ikke å endre på dette. Departementet legger til grunn at tillatelse kan gis for inntil 25 år. Dersom sektormyndighetene eller Fiskeridirektoratet finner grunnlag for å gi en tillatelse med kortere varighet enn 25 år, skal dette begrunnes særlig. Departementet ber om høringsinstansenes innspill på hvorvidt krav om begrunnelse bør fastsettes uttrykkelig i laksetildelingsforskriften § 4-15, eller om forvaltningslovens krav om begrunnelse i § 24 anses dekkende for dette.

I samsvar med forslaget for øvrig foreslår departementet å endre ordlyden i § 4-16 (§ 4-15 etter ny nummerering) første ledd, ettersom forhåndstilsagn i forslaget endres til områdetilsagn. Aktøren som søker om forlengelse av lokaliteten vil allerede ha en områdeplan for området. Det vil derfor ikke være nødvendig å behandle søknaden etter § 4-5 til § 4-11. Det blir derfor også unødvendig å presisere at det ikke kreves forhåndstilsagn ved fornyelse av tillatelse. Departementet forutsetter at Fiskeridirektoratet ikke kan forlenge lokaliteten uten at de nødvendige sektorvedtakene foreligger, men vi ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt dette bør presiseres i bestemmelsen.

3.13. Tilbaketrekking av områdetilsagn

Tildeling av områdetilsagn er en forutsetning for å få akvakulturtillatelse til havs, men er ikke en tillatelse etter akvakulturregelverket. Akvakulturloven § 9 slår fast at departementet på visse vilkår kan endre eller trekke tilbake akvakulturtillatelsen. Laksetildelingsforskriften § 9-1 gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å trekke tilbake akvakulturtillatelse eller lokalitetsklarering ved passivitet, og tilsagn om tillatelse til produksjon ved manglende søknad om klarering av lokalitet. Ingen av bestemmelsene regulerer tilbaketrekking av områdetilsagn for havbruk til havs, men begge bestemmelsene kommer til anvendelse på tillatelser gitt til havs.

Etter departementets vurdering kan det være behov for en klar hjemmel for tilbaketrekking av områdetilsagn der det er klart at aktøren ikke kommer til å drive området videre eller fortsette prosjektutviklingen. Dette kan for eksempel være der aktøren går konkurs. I et slikt tilfelle vil det være av interesse for staten å reforede området for den samfunnsmessig beste utnyttelsen av området. Departementet vil vurdere å komme tilbake til forslag om tilbaketrekkingshjemmel i en senere prosess.

3.14. Sikkerhet for opprydding

Akvakulturloven § 13 oppstiller den alminnelige plikten til opprydding og gjenfangst ved helt eller delvis opphør av akvakulturdrift:

«Den som driver akvakultur skal ved helt eller delvis opphør av produksjonen foreta opprydding på lokaliteten og tilstøtende områder, herunder fjerning av organismer, innretninger og utstyr mv.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi bestemmelser om at den som driver akvakultur har plikt til gjenfangst av den utsatte art.

Departementet kan gi forskrift om plikt til å stille sikkerhet for oppryddings- og gjenfangstplikten etter første og annet ledd.»
(...)

Anleggene som skal benyttes til havbruk til havs vil måtte være robuste for å kunne tåle miljøkreftene til havs. Sammenlignet med konvensjonell teknologi langs kysten, vil anleggene kunne bli relativt store og dermed krevende – og kostbare å flytte. På den andre siden er tillatelsene omsettelige og anleggene kan ha en betydelig omsetningsverdi. Dette trekker i retning av at det ikke vil være stor fare for at aktører vil abandonere anlegg til havs, dersom driften ikke svarer til forventningene. Etterlatte akvakulturanlegg til havs vil imidlertid kunne utgjøre en betydelig miljørisiko, og et unødvendig arealbeslag, dersom ikke aktøren etterlever oppryddingsplikten etter akvakulturloven. Etter departementets vurdering kan det derfor være grunnlag for å benytte forskriftshjemmelen i lovens § 13 tredje ledd, som gir departementet hjemmel til å forskriftsfeste plikt til å stille sikkerhet for opprydding.

I samsvar med akvakulturloven er det fastsatt en bestemmelse i forskrift om tillatelse til akvakultur med andre arter enn laks, ørret og regnbueørret (andre arter-forskriften) § 10a, som regulerer krav om sikkerhetsstillelse. Bestemmelsen gjelder sikkerhetsstillelse for tillatelser til akvakultur med blåskjell, sekkdyr og vannlevende planter, og har blitt fastsatt på bakgrunn av erfaringer med abandonerte anlegg, særlig til blåskjell. Disse anleggene har liten gjenbruks- eller omsetningsverdi og blir i realiteten forsøpling og fysiske hindre i sjøen dersom driften blir oppgitt uten at aktøren rydder opp etter seg. Bestemmelsen stiller derfor krav om sikkerhetsstillelse ved at innehaver må betale et depositum på kr. 3 000 pr. omsøkte dekar, eller stille med en tilsvarende sikkerhet.

Ettersom det ikke finnes havbruk til havs i dag, og anleggsteknologien i stor grad er ukjent, er det ikke mulig å anslå hvor kostbar oppryddingen etter et anlegg vil være. Departementet finner derfor ikke grunnlag for å forskriftsfeste en tilsvarende konkret bestemmelse når det gjelder sikkerhetsstillelse for opprydding av anlegg til havs. Samtidig vil anleggene og aktørene kunne ha en god del fellestrekk med det vi kjenner fra petroleumsvirksomheten. Det kan derfor være mer nærliggende å se hen til petroleumslovens § 10-7 regulering av sikkerhetsstillelse. Departementet finner at det er behov for mer utredning for å stille konkrete krav til sikkerhet for opprydding for havbruk til havs, og vil komme tilbake til dette i en egen prosess.

4. Endrede bestemmelser i laksetildelingsforskriften

I dette kapittelet går departementet gjennom bestemmelsene i laksetildelingsforskriften som foreslås endret. Vi gjengir først gjeldende forskriftstekst. I de tilfellene det er relevant, gir vi noen forskriftstekniske kommentarer til gjeldende bestemmelse, før vi går gjennom ny foreslått forskriftstekst.

Legaldefinisjoner

I dag lyder § 1-3 slik:

«I forskriften her menes med:

- a. *Akvakultur: produksjon av akvatiske organismer. Som produksjon regnes ethvert tiltak for å påvirke levende akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet.*
- b. *Akvakulturtillatelse: tillatelse gitt i medhold av akvakulturloven, som ved registrering i akvakulturregisteret gir rett til bestemt type produksjon av bestemt art, i bestemt omfang, på en eller flere bestemte lokaliteter. Tillatelsen består av tilsagn og vedtak om klarering av lokalitet.*
- c. *Biomasse: den til enhver tid stående mengde av levende fisk (målt i kilogram eller tonn).*
- d. *Lokalitet: geografisk avgrenset område på land eller i vann som akvakulturtillatelse er gitt for eller søkt gitt for.*
- e. *Matfisk: fisk som produseres med sikte på slakting til konsum, og som ikke omfattes av bokstav f og g.*
- f. *Settefisk: rogn og fisk som produseres med sikte på flytting til andre lokaliteter eller annen type produksjon. Fisk som er planlagt flyttet i medhold av godkjent driftsplan etter forskrift om drift av akvakulturanlegg § 40 anses ikke som settefisk.*
- g. *Stamfisk: fisk som skal strykes eller reproduseres på annen måte.*
- h. *Rensefisk: fisk som er ment for eller brukes til å redusere antall parasitter på fisk i akvakulturanlegg.*
- i. *Tilsagn: vedtak om tildeling av produksjonskapasitet til akvakultur.*
- j. *Klarering av lokalitet: vedtak om tillatelse til bruk av et geografisk område til akvakultur avsagt etter nødvendige tillatelser og godkjennelser og en helhetlig vurdering gjort av tildelingsmyndigheten.*
- k. *Lokalitet til havs: geografisk avgrenset område i sjø utenfor produksjonsområdene.»*

Vi foreslår at § 1-3 endres med nye definisjoner til følgende ordlyd:

«I forskriften her menes med:

- a. *Akvakultur: produksjon av akvatiske organismer. Som produksjon regnes ethvert tiltak for å påvirke levende akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet.*
- b. *Akvakulturtillatelse: tillatelse gitt i medhold av akvakulturloven, som ved registrering i akvakulturregisteret gir rett til bestemt type produksjon av bestemt art, i bestemt omfang, på*

en eller flere bestemte lokaliteter. Tillatelsen består av tilsagn og vedtak om klarering av lokalitet.

- c. *Biomasse*: den til enhver tid stående mengde av levende fisk (målt i kilogram eller tonn).
- d. *Lokalitet*: geografisk avgrenset område på land eller i vann som akvakulturtillatelse er gitt for eller søkt gitt for.
- e. *Matfisk*: fisk som produseres med sikte på slakting til konsum, og som ikke omfattes av bokstav f og g.
- f. *Settefisk*: rogn og fisk som produseres med sikte på flytting til andre lokaliteter eller annen type produksjon. Fisk som er planlagt flyttet i medhold av godkjent driftsplan etter forskrift om drift av akvakulturanlegg § 40 anses ikke som settefisk.
- g. *Stamfisk*: fisk som skal strykes eller reproduseres på annen måte.
- h. *Rensefisk*: fisk som er ment for eller brukes til å redusere antall parasitter på fisk i akvakulturanlegg.
- i. *Tilsagn*: vedtak om tildeling av produksjonskapasitet til akvakultur.
- j. *Klarering av lokalitet*: vedtak om tillatelse til bruk av et geografisk område til akvakultur avsagt etter nødvendige tillatelser og godkjennelser og en helhetlig vurdering gjort av tildelingsmyndigheten.
- k. *Lokalitet til havs*: geografisk avgrenset område i sjø utenfor produksjonsområdene.
- l. *Utlysningsområder*: områder som åpnes for konkurranse om tildeling av områdetilsagn for havbruk til havs.
- m. *Områdetilsagn*: vedtak om rett og plikt til å utarbeide områdeplan for et utlysningsområde.
- n. *Områdeplan*: plan for etablering, utbygging, drift og avvikling av havbruk til havs innenfor areal tildelt ved områdetilsagn, inkludert en konsekvensvurderingsdel som har som formål å gi en god lokalitetsstruktur innenfor området.
- o. *Prosjektspesifikk konsekvensvurdering*: konsekvensvurdering for den aktuelle lokaliteten til havs, som har som formål å avdekke relevante fordeler og ulemper med en lokalitet før etablering, og vurdere virkningene av en eventuell etablering og foreslå avbøtende tiltak.»

Tildeling og fordeling av tillatelser til havs

I dag lyder § 4-1 slik:

«§ 4-1. *Tildeling og fordeling av tillatelser på lokaliteter til havs*

Departementet vedtar når akvakulturtillatelser for matfisk på lokaliteter til havs skal tildeles og den geografiske fordelingen av disse innenfor områder bestemt av Kongen i statsråd.

Departementet kan fastsette nærmere betingelser og vilkår for tildeling av tillatelser i eller i medhold av forskrift.»

Første ledd gir hjemmel til å vedta når tildeling av tillatelser på konkrete lokaliteter skal gjennomføres. For å legge til rette for tildeling av større områder er det etter departementets vurdering nødvendig å stryke henvisningen til «lokaliteter» i bestemmelsen. I forlengelsen av

dette foreslår departementet også å stryke formuleringen «og den geografiske fordelingen av disse» ettersom setningen henviser til den geografiske fordelingen av lokaliteter innenfor utlysningsområdene.

Annet ledd forskriftsfester akvakulturlovens § 4 første ledd, som gir departementet hjemmel til å fastsette betingelser og vilkår for tildeling av tillatelser. Vilkår for tildeling kan bl.a. være krav om områdeplan som dekker et større område.

Vi foreslår etter dette at § 4-1 endres til følgende ordlyd:

«§ 4-1. Tildeling av tillatelser til havs.

Departementet vedtar når akvakulturtillatelser for matfisk i områder til havs skal tildeles innenfor områder bestemt av Kongen i statsråd.

Departementet kan fastsette nærmere betingelser og vilkår for tildeling av tillatelser i eller i medhold av forskrift.»

Departementet foreslår ikke endringer i §§ 4-2 til 4-4.

Utlysning av og konkurranse om utlysningsområder

I dag lyder § 4-5 slik:

«§ 4-5. Utlysning av og konkurranse om utlysningsområder

«Departementet lyser ut områder som nevnt i § 4-4 med maksimalt tillatt biomasse i egen tildelingsforskrift.

Adgang til å etablere seg på lokalitet i et utlysningsområde tildeles i konkurranse etter nærmere regler i tildelingsforskriften for området. Det kan settes prekvalifiseringskrav for å delta i konkurransen.

Søknad om deltakelse i konkurranse om utlysningsområde sendes til og behandles av Fiskeridirektoratet.»

I tråd med pkt. 3.3, foreslår departementet å endre ordlyden første ledd i bestemmelsen slik at det ikke er krav om at utlysningen angir maksimalt tillatt biomasse for utlysningsområdet. Departementet foreslår å endre ordlyden i § 4-5 annet ledd siste setning, slik at bestemmelsen stiller krav til kompetanse, uten at det er konkretisert om kravene blir stilt i en prekvalifisering eller ikke, se forslagets punkt 3.4.

Departementet foreslår følgende ordlyd:

«§ 4-5. Utlysning og kompetansekrav for deltakelse i konkurranse om områdetilsagn

Departementet lyser ut områder som nevnt i § 4-4 i egen områdetildelingsforskrift.

For deltakelse i konkurranse om tildeling av utlysningsområder vil det som minimum bli stilt krav om at aktøren har:

- *kompetanse om biologi, særlig med vekt på fiskehelse, fiskevelferd og smittespredning*
- *teknisk og akvakulturfaglig kompetanse, med særlig vekt på planlegging og drift i åpne sjøområder og rømmingssikring*
- *kompetanse og kapasitet innen helse, miljø og sikkerhet for å ivareta arbeidsmiljø og et høyt nivå av sikkerhet*
- *kompetanse om risikostyring og tilstrekkelige styringssystemer*
- *kompetanse om havmiljø og miljøeffekter av industri til havs*
- *finansiell styrke*
- *erfaring med prosjektstyring fra større prosjekter som petroleum, havenergi, eksponert havbruk eller tilsvarende*

Aktøren må legge en realistisk plan for hvilken kompetanse som er nødvendig i de ulike fasene av prosjektet.»

For oversiktens skyld foreslår departementet at det fastsettes en ny § 4-6 som fastsetter overordnede prosesskrav for søknadskonkurransen.

«§ 4-6. Konkurranse for tildeling av områdetilsagn

Reglene for konkurranse om tildeling av områdetilsagn fastsettes i en egen områdetildelingsforskrift. Deltakelse i konkurransen forutsetter at aktøren oppfyller kravene i § 4-5.»

Områdetilsagn

Bestemmelsen, som i dag er § 4-6, om forhåndstilsagn, lyder:

«§ 4-6. Forhåndstilsagn

Tiltakshaver som vinner konkurransen etter § 4-5, gis et forhåndstilsagn om produksjon i utlysningsområdet på vilkår om at betingelsene for tildeling og klarering av lokalitet etter § 4-7 til 4-11 oppfylles.

Forhåndstilsagnet gir innehaveren rett til å søke om tildeling av produksjonskapasitet og klarering av lokalitet etter § 4-7 til § 4-11. Forhåndstilsagnet gir ikke rett til å etablere virksomhet i utlysningsområdet.

Forhåndstilsagn kan ikke overdras og bortfaller når

- a. det ikke er sendt søknad om tildeling og klarering av lokalitet etter § 4-10 innen 2 år fra forhåndstilsagnet er gitt, med mindre Fiskeridirektoratet har gitt fristutsettelse, eller*

b. det er fattet vedtak etter § 4-11.»

Av strukturelle årsaker er det nødvendig å forskyve nummereringen av forskriftsbestemmelsene.

Etter departementets vurdering vil begrepet forhåndstilsagn ikke være dekkende for prosjektutviklingen aktøren får ansvar for etter forslaget. Vi foreslår derfor at bestemmelsen i stedet slår fast at aktøren får rett og plikt til å utarbeide en helhetlig områdeplan for området.

Vi foreslår å endre bestemmelsen til følgende ordlyd:

«§ 4-7. Tildeling av områdetilsagn

Departementet kan gi områdetilsagn med rett og plikt til å utarbeide en helhetlig plan for utvikling av havbruk til havs (områdeplan). Det kan kun gis ett områdetilsagn per utlysningsområde.

Områdetilsagnet gir innehaver rett til å søke om tildeling av produksjonskapasitet og klarering av lokalitet i utlysningsområdet. Områdetilsagn gir ikke rett til å etablere virksomhet i utlysningsområdet.

Områdetilsagnet kan ikke overdras og bortfaller når det ikke er sendt søknad om tildeling og klarering etter § 4-10 innen to år.»

Krav om områdeplan

Som drøftet i punkt 3.9 og 3.10 innebærer utarbeidelse av en områdeplan mer enn gjeldende bestemmelser om prosjektspesifikk konsekvensvurdering for den konkrete lokaliteten.

Departementet foreslår at ny § 4-8 skal lyde:

«§ 4-8. Krav om områdeplan

Innehaver av et områdetilsagn etter § 4-7 skal utarbeide en plan for etablering, utbygging, drift og avvikling av havbruk til havs i området. Formålet med planen skal være størst mulig samfunnsmessig verdiskaping innenfor bærekraftige rammer. Områdeplanen skal inkludere en konsekvensvurdering av hele det tildelte området.

Planen skal benytte seg av anerkjent metodikk for utvikling av større industriprosjekter fra sammenlignbare industrier, fortrinnsvis havindustrier.

Sektormyndighetene som fatter vedtak i saker om havbruk til havs, skal vurdere planen og sende en innstilling til Fiskeridirektoratet, som oversender disse, sammen med sin egen innstilling, samlet til departementet. Departementet tar endelig stilling til om planen kan godkjennes.

Godkjent områdeplan gir rett til å søke om tildeling av produksjonskapasitet og klarering av lokalitet i det tildelte området. Søknader om klarering av lokaliteter skal legges inn som milepæler i planen.»

Prosjektspesifikk konsekvensvurdering

Departementet foreslår å slå sammen og justere det som i dag er § 4-7, § 4-8 og § 4-9. Bestemmelsene lyder i dag:

«§ 4-7. Forslag til program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering.

Innehaver av forhåndstilsagn som nevnt i § 4-6 skal sende inn forslag til et program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering. Forslaget sendes til Fiskeridirektoratet.

Retningslinjer for utarbeidelse av programmet gis i egen veileder.»

«§ 4-8. Fastsettelse av program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering.

Fiskeridirektoratet fastsetter programmet på bakgrunn av forslag etter § 4-7 og høring etter § 4-8 første ledd.»

«§ 4-9. Gjennomføring av prosjektspesifikk konsekvensvurdering.

Prosjektspesifikk konsekvensvurdering gjennomføres i tråd med fastsatt program etter § 4-8 og for tiltakshavers regning.

Retningslinjer for gjennomføring av konsekvensvurderingen gis i egen veileder.»

I samsvar med forslaget om fastsettelse av krav til områdeplan, der prosjektspesifikk konsekvensvurdering inngår som en del av planen, foreslår departementet at bestemmelsene slås sammen og ordlyden justeres.

Departementet foreslår ny § 4-9 med følgende ordlyd:

«§ 4-9. Prosjektspesifikk konsekvensvurdering

For hver lokalitet som søkes klarert innenfor området skal innehaver av områdetilsagn som nevnt i § 4-7 skal sende forslag til program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering til Fiskeridirektoratet.

Fiskeridirektoratet sender forslaget på høring til relevante myndigheter og interesseorganisasjoner. Det skal fastsettes en rimelig frist for innspill som ikke kan være kortere enn 6 uker. Fiskeridirektoratet skal oppsummere innspillene og skriver en innstilling til departementet. Alle innspill skal legges ved innstillingen.

Departementet fastsetter program for prosjektspesifikk konsekvensvurdering.

Prosjektspesifikk konsekvensvurdering gjennomføres i tråd med fastsatt program og for tiltakshavers regning.»

Søknad om tillatelse til produksjon på lokalitet

I dag lyder § 4-10 slik:

«§ 4-10. Søknad om tillatelse til produksjon på lokalitet

Når prosjektspesifikk konsekvensvurdering er gjennomført i henhold til § 4-9, kan innehaveren søke om tillatelse til produksjon på bestemt lokalitet. Den prosjektspesifikke konsekvensvurderingen skal vedlegges søknaden.

Søknaden sendes til og behandles av Fiskeridirektoratet, som kan kreve ytterligere opplysninger som er nødvendige for å avgjøre saken.

Fiskeridirektoratet sender søknaden om tillatelse med vedlegg som nevnt i første ledd på høring til relevante myndigheter og interesseorganisasjoner og gjør dokumentene tilgjengelig på internett. Det skal fastsettes en rimelig frist for høringsinnspill etter første punktum, som ikke kan være kortere enn 6 uker fra tidspunktet programmet er gjort offentlig.»

Departementet foreslår å justere bestemmelsens første ledd slik at den harmoniserer med forslaget om tildeling av områdetilsagn og utarbeidelse av områdeplan.

Vi foreslår følgende ordlyd:

«§ 4-10. Søknad om tillatelse til produksjon på lokalitet.

Når prosjektspesifikk konsekvensvurdering er gjennomført i henhold til § 4-9, kan innehaver av områdeplanen søke om tillatelse til produksjon på bestemt lokalitet i samsvar med den godkjente områdeplanen.

Søknaden sendes til Fiskeridirektoratet som koordinerende myndighet.

Fiskeridirektoratet sender søknaden med områdeplanen på høring til relevante myndigheter og interesseorganisasjoner, og gjør dokumentene tilgjengelig for offentligheten på internett. Det skal fastsettes en rimelig frist for høringsinnspill, som ikke kan være kortere enn 6 uker fra søknaden er offentliggjort.

Søknaden skal behandles av de relevante sektormyndighetene. Endelig vedtak fattes av Fiskeridirektoratet dersom de nødvendige sektorvedtakene foreligger.»

Tildeling av tillatelse til produksjonskapasitet på lokalitet

Bestemmelsen lyder pr. i dag:

«§ 4-11. Tildeling av tillatelse til produksjon på lokalitet

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til akvakultur av matfisk til havs på en bestemt lokalitet.

Tillatelse kan gis dersom:

- 1. tiltakshaver er gitt forhåndstilsagn i utlysningsområdet som lokaliteten ligger i etter § 4-6,*
- 2. det er miljømessig forsvarlig,*
- 3. det er foretatt en avveining av arealinteresser,*
- 4. det er gitt tillatelser som kreves etter*
  - a. Lov 19. desember 2003. nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
  - b. Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensinger og om avfall,*
  - c. Lov 21. juni 2019 nr. 70 om havner og farvann (havne og farvannsloven),*
  - d. Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.*

Det tildeles én tillatelse pr. lokalitet.»

Departementet foreslår å endre første ledd første punkt slik at tillatelse kan gis til innehaver av områdetilsagn. Vi foreslår ikke endringer i bestemmelsen for øvrig. Bestemmelsen får ny nummerering.

Vi foreslår følgende ordlyd:

«§ 4-11. Tildeling av tillatelse til produksjonskapasitet på lokalitet

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til akvakultur av matfisk til havs på en bestemt lokalitet.

Tillatelse kan kun gis dersom

- 1. tiltakshaver er gitt et områdetilsagn for området som lokaliteten søkes i etter § 4-7,*
- 2. det er miljømessig forsvarlig,*
- 3. det er foretatt en avveining av arealinteresser, og*
- 4. det er gitt tillatelser som kreves etter*
  - a. Lov 19. desember 2003. nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
  - b. Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensinger og om avfall,*
  - c. Lov 21. juni 2019 nr. 70 om havner og farvann (havne og farvannsloven),*
  - d. Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.*

Det tildeles én tillatelse per lokalitet.»

Samordningsmøte

Bestemmelsen lyder pr. i dag:

«§ 4-12. Samordningsmøte

Fiskeridirektoratet skal etter oversendelse av søknad om tillatelse etter § 4-10 tredje ledd innkalle sektormyndighetene etter § 4-11 første ledd nr. 4 bokstav a-d til samordningsmøte.

Sektormyndighetene skal i forkant av samordningsmøtet gjøre en foreløpig vurdering av om det kan være aktuelt å gi avslag. Dersom et slik avslag vil være begrunnet i forvaltningsskjønn skal myndigheten i forkant av møtet redegjøre skriftlig for hensynene som kan begrunne avslaget.

Det skal føres møtereferat, som sammen med eventuell redegjørelse etter andre ledd, sendes Nærings- og fiskeridepartementet. Samordningsmøtet kan avholdes digitalt.»

Departementet foreslår at bestemmelsen oppheves.

Departementet foreslår ikke endringer i §§ 4-13 og 4-14, bortsett fra at nummereringen vil endres til § 4-12 og 4-13. Tilsvarende endring foreslås for § 4-15, som foreslås endret til § 4-14.

Tidsbegrensning

Bestemmelsen lyder pr. i dag:

«§ 4-16. Tidsbegrensning

Akvakulturtillatelser for matfisk på lokaliteter til havs gis for inntil 25 år fra tidspunktet for tildelingsvedtaket etter § 4-11. Fiskeridirektoratet kan gi ny tillatelse på samme lokalitet etter reglene i § 4-5 til § 4-11. Det kreves ikke forhåndstilsagn etter § 4-11 første ledd nr. 1 ved fornyelse av tillatelse.

Overdragelse av tillatelse etter § 4-14 andre ledd medfører ikke endring av tidsbegrensningen.»

Departementet foreslår følgende ordlyd:

«§ 4-15. Tidsbegrensning

Akvakulturtillatelser for matfisk på lokaliteter til havs gis for inntil 25 år fra tidspunktet for tildelingsvedtaket etter § 4-11. Fiskeridirektoratet kan gi ny tillatelse på samme lokalitet eller ny lokalitet innenfor et område hvor søker innehar godkjent områdeplan.

Overdragelse av tillatelse etter § 4-13 andre ledd medfører ikke endring av tidsbegrensningen.»

Vi foreslår ikke endringer i andre ledd.

Departementet foreslår ikke endringer i § 4-17, bortsett fra ny nummerering til § 4-16.

5. Vurdering av null-alternativet

Departementet har vurdert å ikke gjøre endringer i laksetildelingsforskriften. Et viktig hensyn for departementet er ivaretagelse av områdene som skal benyttes til havbruk til havs. Departementet ønsker å legge til rette for en styrt utvikling av områdene som tilrettelegges for aktiviteten, slik at biosikkerhet skal være et styrende prinsipp for prosjektene fra dag én. Ved en tildeling av enkeltlokaliteter etter gjeldende regelverk vil det være større risiko for at aktørene går inn i ulike prosjekter som på sikt ikke samkjøres godt nok til å ivareta biosikkerheten i områdene. Dette utgjør videre en risiko for at utnyttelsen og ivaretagelsen av områdene blir dårligere. Utviklingstrinnene i aktørenes prosjekter vil være mindre tilgjengelige for myndighetene og andre interesserte, både innenfor havbruksnæringen og annen aktivitet og industri, ved at kun en lokalitet utvikles for hvert trinn. Forslaget med tildeling av områdetilsagn legger et større ansvar på aktørene for å planlegge med en gjennomgående ivaretagelse av biosikkerhet i hele prosjektet.

Etter departementets vurdering vil utviklingen av havbruk til havs antakelig gå vesentlig saktere dersom de foreslåtte endringene ikke vedtas. Departementet legger særlig vekt på at kostnadene ved å utvikle infrastrukturen som er nødvendig for å få til etablering og drift til havs vil være så store at det kan bli vanskelig å gjennomføre ved at aktørene kun får sikkerhet for utvikling av én lokalitet ved hver tildelingsrunde. Særlig vil det være krevende å få til finansiering av en slik utvikling.

Forslaget legger også opp til en økt involvering av myndighetene i utviklingsprosjektene. Etter gjeldende regelverk vil myndighetene kun få innsikt i aktørenes prosjekter på lokalitetsnivå, mens forslaget involverer myndighetene i planleggingen av hele området. Forslaget legger videre til rette for et tettere samarbeid mellom de relevante fagmyndighetene, slik at etatene kan bidra til kompetanseheving hos hverandre. Bedre kjennskap til andre myndigheters regelverk og forvaltning minsker risikoen for pliktkollisjon mellom ulike myndighetskrav.

6. Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

Etter departementets vurdering gir forslaget aktørene som skal delta i utviklingen av havbruk til havs tryggere økonomiske rammer. Aktørene må gjennom systemet med områdeplan planlegge og få oversikt over et større prosjekt, og dermed måtte foreta grundigere vurderinger av hva som må til for å utvikle havbruk til havs.

Forslaget innebærer noe økt ressursbruk hos myndighetene i tildelingsfasen, ved at myndighetene skal være tettere involvert i prosjektene. Samtidig øker forslaget mulighetene for at ressursene forvaltningen bruker i denne fasen, fører fram til realisering av havbruk til havs som en ny industri og dermed økt verdiskaping. Departementet finner at ressursbruken også vil føre til kompetanseheving hos etatene og på denne måten kan hentes inn igjen ved senere spart ressursbruk og bedre utvikling av regelverket. Forslaget kan legge grunnlag for en mer effektiv behandling av søknader om klarering av lokalitet, ettersom sektormyndighetene allerede er godt kjent med prosjektene og har veiledet i prosessen med utarbeidelse av områdeplan.

Fiskeridirektoratet vil få en noe større administrativ byrde enn de øvrige relevante myndighetene, men antallet søkere og saker antas å ikke bli veldig høyt i de innledende rundene av tildeling av tillatelser til havbruk til havs. Ressursbruk hos myndighetene vil videre kunne justeres i takt med regelverksutviklingen.

Når det gjelder miljømessige konsekvenser mener departementet at miljøhensyn ivaretas minst like godt av forslaget som det gjør av gjeldende regelverk. Forslaget er ment å legge grunnlag for en styrt utvikling av områdene under forutsetning av at krav som oppstilles av myndighetene, inkludert miljømyndighetene, oppfylles. Kravene til miljømessig forsvarlighet og -bærekraft vil være de samme etter forslaget, og skal ikke endres. Blant annet skal de første anleggene vise at videre utvikling av området kan skje på en forsvarlig måte, også innenfor miljøregelverket. Det at aktørene gis et større ansvar for å utvikle områdene, vil også kunne fungere som et insentiv til å ivareta områdene på best mulig måte.